

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ถนนสุขุมวิท เชียง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป
จังหวัดพังงา

นันทมนัส บุญโหล่ง

29 เม.ย. 2554

286114

ถึงอธิการบดี

29 เม.ย. 2554

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นันทน์ นุญโล่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณภา หอมสินธุ์)
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ กลัมพากร)
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณภา หอมสินธุ์)
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสระ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)
วันที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัย ได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ กัลมิกการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรนภา หอมสินธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิเศษ คณะกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังนี้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งรัตน์ ศรีสุริยาสน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พชณี สุวรรณศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุวดี ลีลคณาวิระ แพทย์หญิงอมรรัตน์ ดันติพิทยพงศ์ และ นางสาวนัยนัปร อักษรเผือก ที่ได้ให้ความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลระยอง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตะกั่วป่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพังงา และเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการนำเครื่องมือไปใช้ในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติทุกท่าน อาจารย์และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จนประสบความสำเร็จ ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

นันท์มนัส บุญโล่ง

48921802: สาขาวิชา: การพยาบาลอาชีวอนามัย; พย.ม. (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ/ บุคลากรสุขภาพ

นันทมนัส บุญโหล่ง: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา (FACTORS RELATED TO HEALTH PROMOTING BEHAVIORS OF HEALTH PERSONNEL IN GENERAL HOSPITALS, PHANGNGA PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พรนภา หอมสินธุ์, พย.ค., จันทนา จันทวงศ์, ศ.ค 117 หน้า. ปี พ.ศ.2552.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็น เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพังงา และโรงพยาบาลตะกั่วป่า จำนวน 286 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าไค - สแควร์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.7 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 38.7 ปี (SD = 8.66) ร้อยละ 64.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 55.6 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 19283 บาท, (SD = 10676.76) ร้อยละ 83.6 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 81.5 ทำงานอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง จำนวน ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์เฉลี่ย 46.9 ชั่วโมง (SD = 11.95) ร้อยละ 58.7 มีการทำงานในเวลาปกติ (เช้าไป – เย็นกลับ) และระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉลี่ย 14.5 ปี (SD = 9.39) การรับรู้ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเกี่ยวกับประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.5 ระดับพฤติกรรมส่งเสริมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ ด้านโภชนาการ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านการจัดการกับความเครียด และด้านกิจกรรมทางกาย อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 76.6 ร้อยละ 69.2 ร้อยละ 67.9 ร้อยละ 65 ร้อยละ 55.9 และร้อยละ 50.7) ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ รายได้ ($r = 0.162, p = 0.006$) การทำงานเป็นกะ ($\chi^2 = 4.257, p = 0.039$) การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ($r = -0.395, p < 0.01$) การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($r = -0.464, p < 0.01$) การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม ($r = -0.308, p < .01$) การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ($r = -0.267, p < 0.01$) ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

48921802: MAJOR: OCCUPATION HEALTH NURSING; M.N.S. (OCCUPATIONAL HEALTH NURSING)

KEYWORDS: HEALTH PROMOTING BEHAVIORS/ HEALTH PERSONNEL

NANMANAS BUNLONG: FACTORS RELATED TO HEALTH PROMOTING BEHAVIORS OF HEALTH PERSONNEL IN GENERAL HOSPITALS, PHANGNGA PROVINCE: PORNNAPA HOMSIIN, Ph.D., CHANTANA CHANTAWONG, Dr. P.H. 117 P. 2009.

The current study was a correlational research. The purposes of this study were to assess health promoting behaviors, and to examine the predictors related to health promoting behaviors of health personnel in general hospitals of Phangnga province. The participants consisted of 286 health personnel working in Takuapa hospital and Phangnga hospital. Data were collected by using self administered questionnaires and were analyzed by descriptive statistics, Pearson product moment correlation and chi - square test.

Of the respondents, 78.7% were female. The mean age was 38.7 years (SD = 8.66), 64.7% were married, and 55.6% had a bachelor's degree. The mean income per month was 19,283 baht (SD = 10676.76). Although 81.5% work in places where their health was at risk, 83.6% said they did not have chronic disease. Fifty eight percent did not work as a shift work. The average length of work was 46.9 hours per week (SD = 11.95), and experience was 14.5 years (SD = 9.39). The health personnel perceived high level of benefits, self-efficacy and social support. But 53.5% perceived a moderate level of barriers. Scores on health promoting behaviors showed there was a high level of awareness of interpersonal relationships for 76.6% of the respondents. There was a high level of spiritual growth for 69.2% of the respondents. High scores were given for nutrition, health responsibility, stress management and physical activity by 67.9%, 65%, 55.9%, and 50.7% of the respondents, respectively. Factors significantly associated with health promoting behaviors included income ($r = 0.162$, $p = 0.006$), shift work ($\chi^2 = 4.257$, $p = 0.039$), perceived benefits ($r = -0.395$, $p < 0.01$), perceived self-efficacy ($r = -0.464$, $p < 0.01$), perceived social support. ($r = -0.308$, $p < .01$) and perceived barriers ($r = -0.267$, $p < 0.01$). These findings then will be useful to develop effective health promotion programs for health personnel.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล.....	13
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....	18
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	20
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
รูปแบบการวิจัย.....	47
ประชากร.....	47
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	56
ส่วนที่ 2 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างแยกตามปัจจัยด้านการทำงานและปัจจัยด้านความคิด และอารมณ์.....	58
ส่วนที่ 3 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	61
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	77
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก.....	93
ภาคผนวก ข.....	95
ภาคผนวก ค.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาลตามสัดส่วน.....	48
2	กลุ่มตัวอย่างโดยหลักการสุ่มตามสัดส่วน.....	49
3	จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=286 คน).....	57
4	จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา จำแนกตามปัจจัยด้านการทำงาน (n=286 คน).....	59
5	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา จำแนกตามปัจจัยด้านความคิดและอารมณ์ (n=286).....	60
6	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา จำแนกตามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ (n=286).....	62
7	ความสัมพันธ์ของอายุ รายได้ ชั่วโมงการทำงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ความสามารถตนเอง การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	64
8	ความสัมพันธ์ของการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้าน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้าน การรับรู้ความสามารถของตนเองรายด้าน กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	65
9	ความสัมพันธ์ของเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาวะสุขภาพ ลักษณะงานการทำงานเป็นกะ กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพังงา.....	67
10	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

11 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านกิจกรรมทางด้านร่างกายกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางด้าน ร่างกาย.....	116
12 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านโภชนาการกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ.....	117
13 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล.....	117
14 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการพัฒนาทางจิต วิญญาณ.....	118
15 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรค รับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการจัดการกับความเครียดกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการกับ ความเครียด.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพของเพนเคอร์ ปี ค.ศ. 1996.....	31
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	46

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University